

VEJLEDNING OM TRANSPORT AF ØL OG VAND



INDHOLD

Indledning 1

Transport og adgangsveje 2

Den ideelle transportvej 2

Parkering 2

Adgangsveje 3

Trapper 4

Døre og åbninger 4

Gulvbelægninger 5

Lys 5

Transport fra lagerlokale til salgssted 6

Tekniske hjælpemidler 7

Ramper 7

Slisker 8

Transportbånd 9

Elevatorer 10

Andre løfte- og hejseredskaber 11

Sækkevogne 12

Løftevogne 13

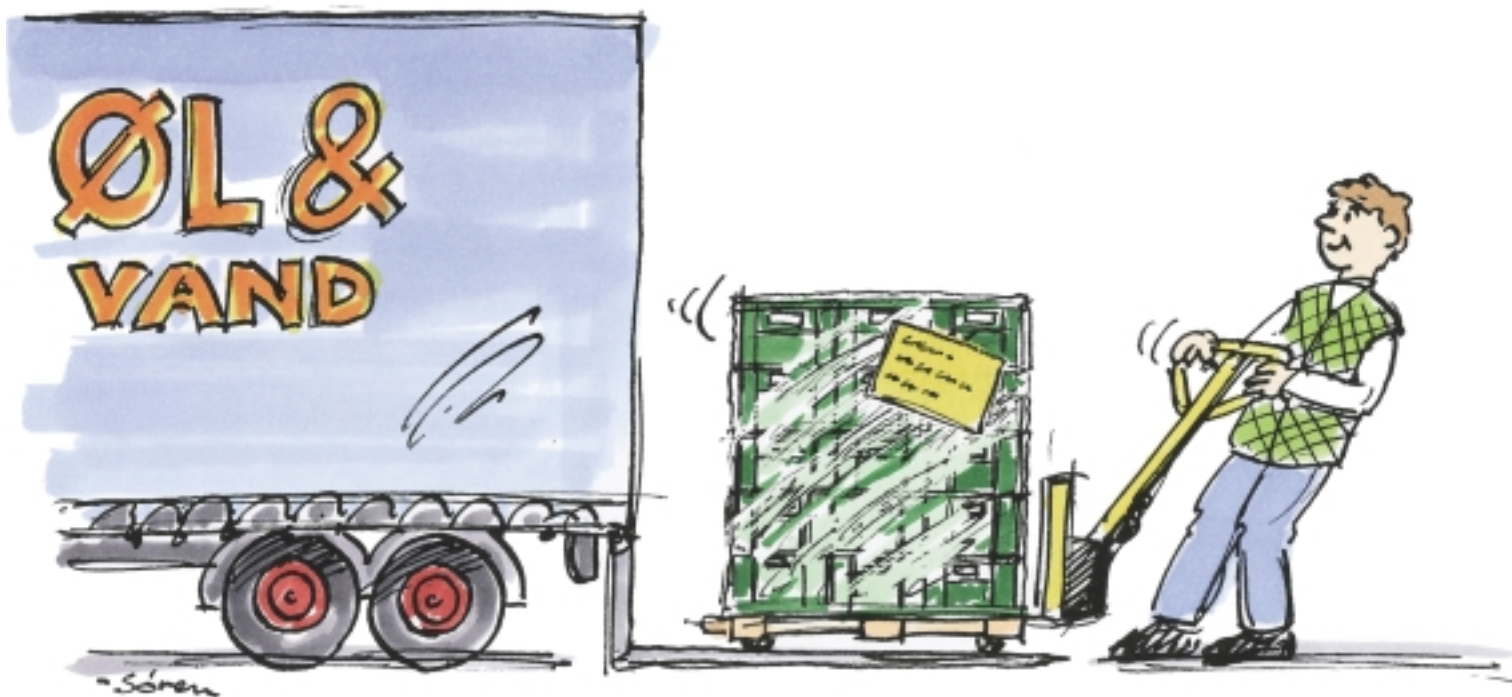
Gaffeltruck 13

Manuel transport 14

Bære-/løfteteknik 14

Slæbning af kasser 15

Unge arbejde 16



Denne vejledning henvender sig til distributører og modtagere af øl og vand. Den henvender sig både til det personale, der distribuerer øl og vand, og til det personale hos modtagerne, der skal transportere øl og vand fra lagerplads til salgssted. Vejledningen henvender sig således til depotpersonale, butikspersonale og restaurationspersonale samt til de implicerede sikkerhedsorganisationer.

BAR transport og engros anvender brugernes bedømmelse af materialerne til at blive bedre. Materialerne evalueres i en vis periode efter deres offentliggørelse. Alle kan bidrage til evalueringen på hjemmesiden: www.barsvar.dk

Vejledningen omhandler transporten mellem distributionsbil og lager og mellem lager og salgssted af både fuldgods og tomgods. Vejledningen beskæftiger sig med ergonomiske forhold og bygningsmæssige forhold og kan også anvendes i forbindelse med intern transport af andre colli.

Branchearbejdsmiljørådene er opmærksomme på, at vejledningen beskæftiger sig med arbejde, hvor Arbejdstilsynets regler for flere arbejdsgivere, der arbejder på samme sted, er relevante. Rådene opfordrer derfor sikkerhedsorganisationerne hos distributører og modtagere til at samarbejde for at skabe et godt arbejdsmiljø.

Branchearbejdsmiljørådene opfordrer også ejere/lejere af bygninger, hvor der er restauranter, butikker og lignende, til ved ombygning at sikre, at såvel transportveje som eventuelt fast installerede tekniske hjælpemidler lever op til de krav, der må stilles for at sikre, at transport af øl og vand kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. Vejledningen kan være en hjælp i den indsats.

Vejledningen er udarbejdet af Branchearbejdsmiljørådet for transport og engros, Branchearbejdsmiljørådet for detailhandelsområdet og Branchearbejdsmiljørådet for service- og tjenesteydelser.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.



Øl og vand transporteres hyppigt under forhold, der ikke er tilrettelagt til den transport. En butik eller en restaurant kan for eksempel have adresse i en ældre bygning, hvor transportvejen ikke kan betegnes som ideel.

Den ideelle transportvej

Den ideelle transportvej er en kørevej, hvor der ikke forekommer niveau-skift, og hvor belægningen er af en kvalitet, der svarer til industriasfalt, SF-sten, fliser eller lignende. Kørevejen bør være sådan, at der ikke kan samle sig vand.

Er der ingen niveauforskelle i kørevejen til lagerlokalet, kan traditionelle transportmidler, som for eksempel truck, løftevogn og sækkevogn, anvendes.



Lageret for øl og vand bør, i forhold til aflæsse- og salgssted, være placeret, så transportvejen bliver så hensigtsmæssig som mulig.

Disse forhold bør altid sikres ved nybygninger og ved større ombygninger af bestående butikker og restauranter mv.

Ovennævnte skal inspirere til ændring af de bestående forhold, hvor disse ikke lever op til kravene. Det er ejeren af bygningen, der i samarbejde med brugeren skal sørge for, at forholdene bringes i orden.

Parkering

Det kan ofte være et problem at parkere distributionsbilen ved fortovs-kanten i smalle eller stærkt trafikerede gader med mange parkerede biler, også når brug af en bagsmækklift eller tilsvarende indretning kræver plads. Det mest hensigtsmæssige er, at distributionsbilen kan parkeres i direkte forbindelse med adgangsvejene til lagerlokalet.



Transport af øl og vand over cykelsti, fortov eller befærdet gade øger risikoen for uheld for såvel depotchaufføren som de mennesker, der færdes på gaden.



Adgangsveje

Alle adgangsveje, hvor der skal transportere gods, skal opfylde de almindelige krav, hvad angår højde, bredde og gulvbelægningen. Højden skal ifølge Arbejdstilsynets praksis som udgangspunkt være mindst 1,90 meter. Lavere højder kan dog tillades, men aldrig så lave, at den, der skal transportere kasserne, ikke kan gå fuldt oprejst. Ved nybyggeri og om muligt ved ombygning bør en fri højde på 2,10 meter sikres.

Krav til bredden af adgangsvejen afhænger af det, der skal transporteres. Generelt skal adgangsvejen være så bred, at den person, der transporterer for eksempel kasser, har rigelig plads på begge sider. 30 – 50 cm. friplads til begge sider er normalt at foretrække. Især ved sving i adgangsvejen er det vigtigt, at der er rigelig med plads.

Der må ikke forekomme huller eller fremspring i adgangsvejen. Hvis der er niveauforskydninger i adgangsvejen, bør disse forsynes med "køreplader", der udjævner niveauforskydningen. Kørepladerne skal være jævne og skridsikre.

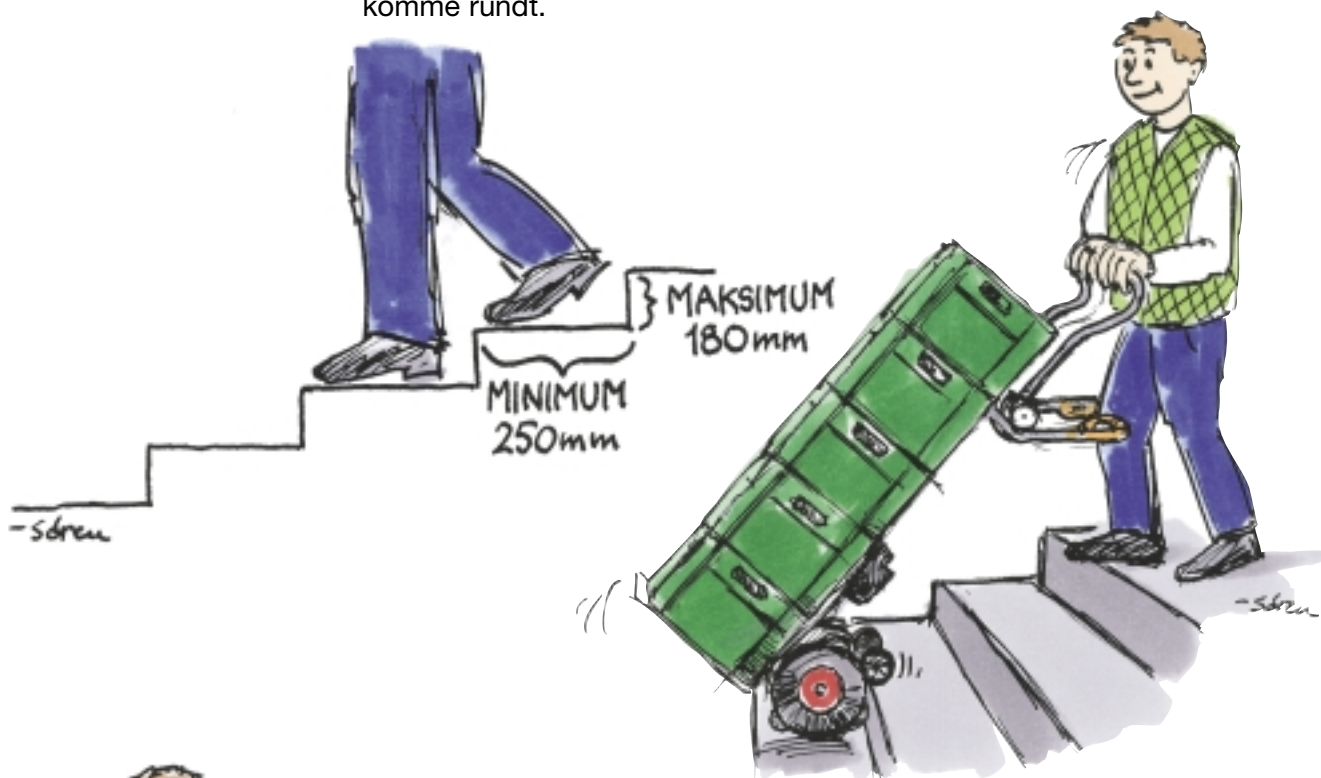
Adgangsvejene skal være ryddelige. Der må således ikke stables tom emballage og lignende i adgangsvejene, hvis det medfører, at disse bliver for smalle, eller der opstår en risiko for at vælte de opstabilede varer. Der må ikke være rod, og der må ikke ligge ting og flyde i adgangsvejene.



Trapper

Ofte er lagerlokalerne indrettet i kældre eller oppe i bygninger, så transporten må ske ad trapper og lignende. Trapperne bør opfylde minimumskravene til hovedtrapper. Stigningen pr. trin må ikke overstige 180 mm., og trappens dybde bør ikke være mindre end 250 mm. (A trapper). Trappetrinene skal være ryddelige og skridsikre.

Selve trappen skal være så bred, at der er rimelig plads på begge sider af den person, der skal håndtere ølkasserne. Bredden skal i særdeleshed være rigelig i sving og på reposer, så også en eventuel trappekravler kan komme rundt.



Døre og åbninger

Døre og andre åbninger i adgangsvejen skal opfylde samme krav som selve adgangsvejen, for så vidt angår højde og bredde. Hvis der hyppigt køres med sækkevogn, løftevogn eller rullepaller, bør dørtrin fjernes og gulvet spartles ud, så der ikke er niveauforskydninger.

Kan dette ikke lade sig gøre, bør dørtrinene forsynes med lister, der letter opkøringen.

Gulvbelægninger

Gulvbelægningen på transportveje, trapper og adgangsveje skal være i plan og skridsikker. Gulvtæpper og lignende skal være fastgjorte, så de ikke skrider eller forskubber sig.

Lys

Der skal altid være tilstrækkeligt med lys. Ved ringe belysning øges sandsynligheden for uheld, snublen og lignende.

Dansk standard DS 700 giver retningslinjer for, hvor meget lys der mindst skal være.

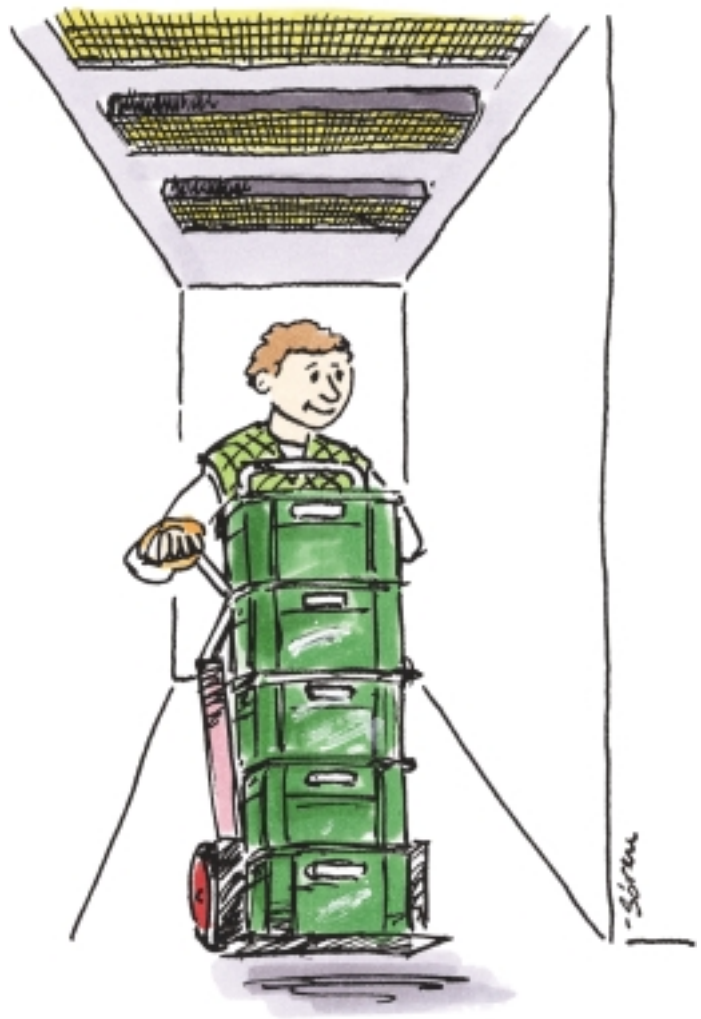
Trapper og gange 50 lux

Læsseramper 50 lux

Lagerlokaler mv. 200 lux

Lysarmaturer bør rengøres jævnligt og placeres, så der opnås en jævn belysning. Sørg for at hænge armaturet op, så eventuelle niveauforskelle tydeligt ses (kaster skygge).

Lagerrummet skal, hvad angår ryddelighed, loftshøjde og pladsforhold, opfylde de samme krav som adgangsvejene. Der skal altid være godt lys, plant gulv, rimelig loftshøjde og plads nok til at indsætte og udtage kasserne fuldt oprejst og i hensigtsmæssige arbejdsstillinger.



Transport fra lagerlokale til salgssted

De forannævnte krav til indretning af transportveje, mv. gælder også under transport fra lagerlokaler og til salgssted, uanset om dette er i en butik eller restaurant.

Er det muligt, bør transporten ske ved at bruge et teknisk hjælpemiddel, sækkevogn, løftevogn mv.

Ofte kan man have stor fordel af at anvende en lille rullevogn - en såkaldt ølhund - der passer til en stabel kasser. Den er let at komme rundt med i en snæver butik og kan også anvendes i en restaurant. Rullevognen kan med fordel benyttes sammen med en krog. Husk, på rullevogn må der ikke stables over fem kasser i højden, idet den så bliver ustabil og let vælter.



Hvor det er muligt og nødvendigt for en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig transport af øl og vand, foreskriver Arbejdstilsynet, at der skal bruges egnede og effektive tekniske hjælpemidler, der reducerer den fysiske belastning. De tekniske hjælpemidler skal være udformet, således at de ikke i sig selv udgør en risiko for uheld eller sundhedsskader og de skal være vel vedligeholdte.

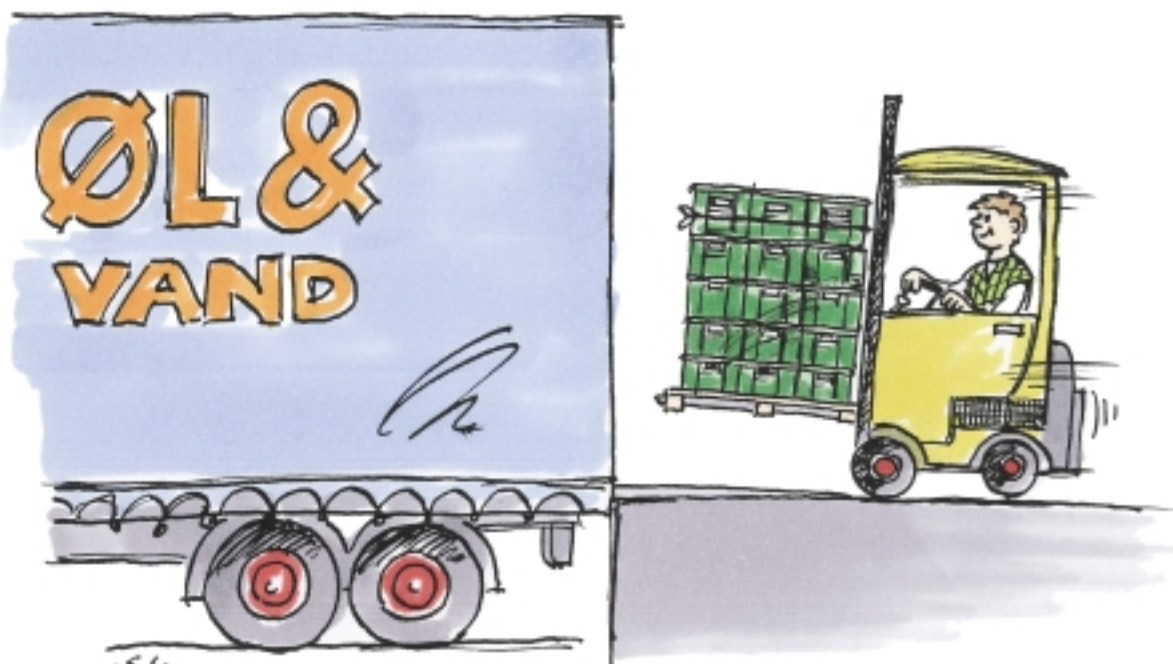
Tekniske hjælpemidler skal afpasses efter de bygningsmæssige forhold og efter den vare, der skal transporteres – vægt, volumen og mængde – og skal passe til de personer, der skal benytte hjælpemidlerne. De, der benytter hjælpemidlerne, skal have den fornødne instruktion og oplæring heri.

Ramper

Kan aflæsningen ske til ramper, kan man køre direkte fra ladet og ind på rampen, og derfra videre til endeligt lagersted ved hjælp af gaffeltruck eller løftevogn. Er distributionsbilen ikke udstyret med en bagsmækflift eller en tilsvarende indretning, bør læsseramper være forsynet med en højdejusterbar køreplade, der er let at betjene, således at den kan anvendes i forbindelse med forskellige vognhøjder.

Hvor der ikke er mulighed for at lave en højdejusterbar læsserampe, kan der anvendes en løstliggende plade. Denne plade skal placeres, så den ligger fast. Fastgørelsen sker bedst på rampen. Pladen skal være så lang, at niveauforskellen udjævnes på en rimelig måde. Stigningen bør ikke være større end højst nødvendig. Anvendes ikke selvkørende tekniske hjælpemidler, må den ikke overstige 1:50 altså 20 mm. stigning pr. m.. Pladen skal være konstrueret, så den kan tåle det tryk, den udsættes for. På siden af rampepladen skal der være stop, så man ikke risikerer at køre ud over rampen. Pladen skal være skridsikker, f.eks. en elefantrist, og udført af et let materiale.

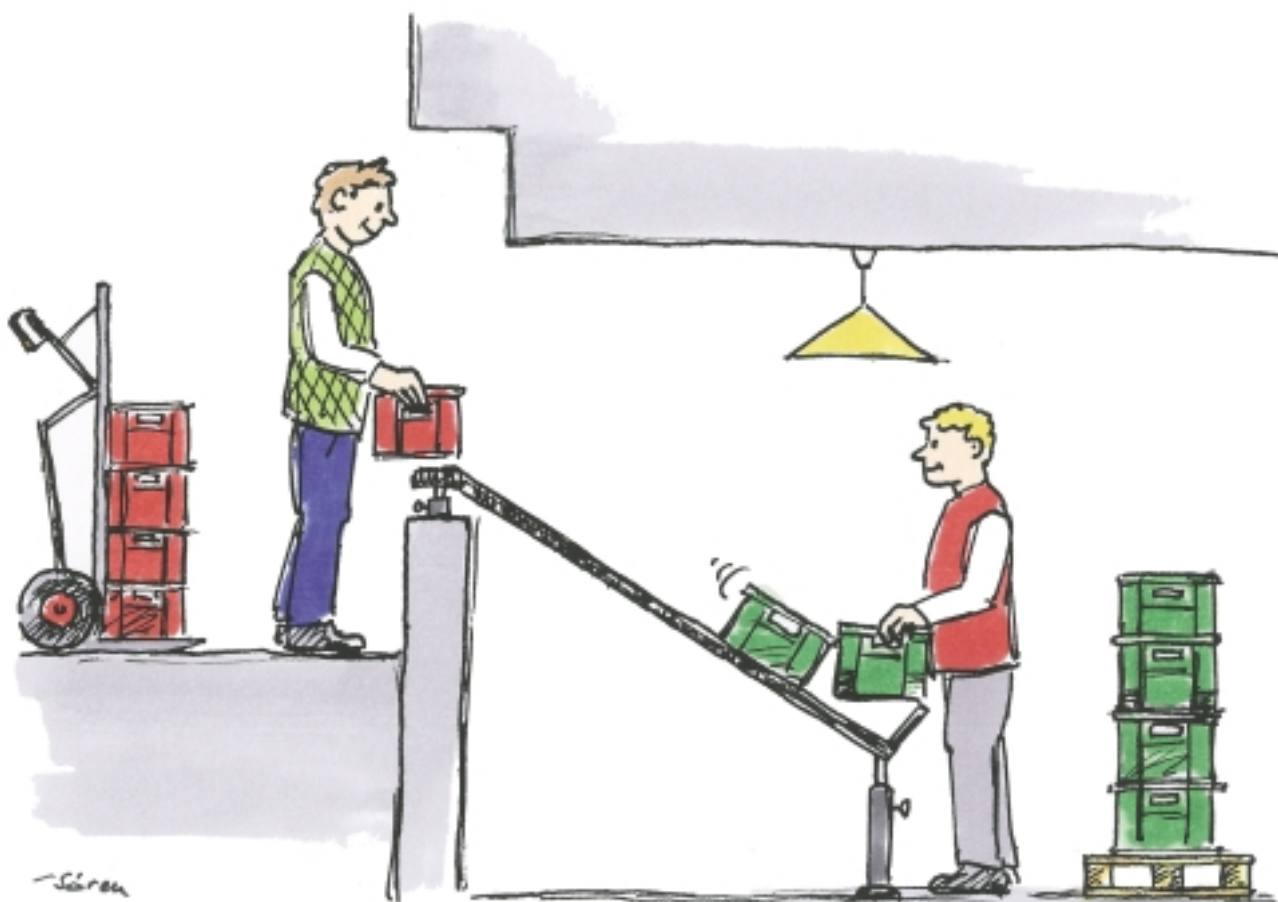
Pladen skal konstrueres efter den transportform, der anvendes – sækkevogn – løftevogn – truck – og i øvrigt være sikret, så muligheden for at køre ud over pladen eller falde ned fra pladen ikke er til stede.



Slisker

Hvis lagerlokalet ligger i et plan under jordoverfladen, kan transporten lettest udføres ved hjælp af f.eks. en sliske, der placeres på trapper eller, hvor det er muligt, gennem vinduesåbninger og lignende. Slisken skal være hensigtsmæssigt konstrueret og have en friktion, der sikrer mod for hurtig nedglidning. Slisken skal være forsynet med endestop i den nederste ende.

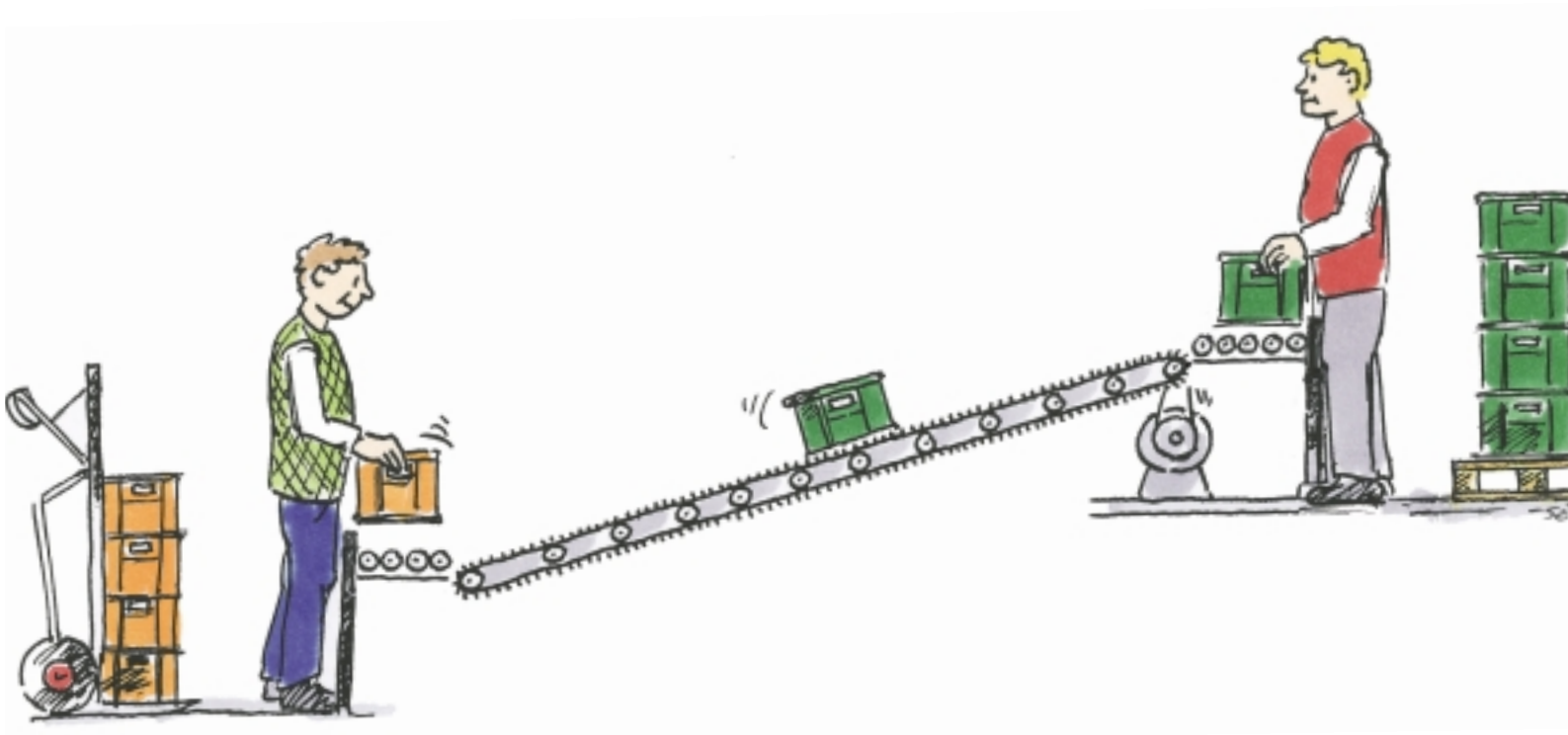
Slisken skal være justerbar, så påsætningshøjden passer til den, der betjener slisken. Slisken skal være forsynet med sidestop, så kasserne ikke glider ud over sliskens sider. Sliskens overflade skal være jævn og uden fremspring. Slisken skal være forsynet med et opbremsningsfelt inden endestoppet. Endelig skal slisken ende i en regulerbar højde omkring hoftehøjde, så kasserne kan håndteres uden ergonomiske problemer.



Transportbånd

Transportbånd kan ligeledes anvendes ved mindre niveauforskydninger mellem aflæssested og lagerplads. Ved konstruktion af transportbånd må der tages hensyn til den niveauforskel, båndet skal virke over. Båndet skal være forsynet med en skridsikker belægning og med akkumuleringsmuligheder både på påsætte- og aftagesiden. Transportbånd bør kunne køre begge veje af hensyn til indbringning af fuldgods og udbringning af tomgods, og det skal være indrettet, så utilsigtet tilbageløb er forhindret.

Hvor det er muligt at etablere tvangsdrivne bånd, bør dette gøres. Husk, at båndet skal ende i et akkumuleringsstykke (ikke drevet bånd med endestop). Transportbåndet skal monteres, så påsættehøjden er hensigtsmæssig i forhold til håndteringen af kasserne og skal helst være regulerbar.



Elevatorer

Hvor lageret ligger i andet niveau end aflæssenniveauet, kan der også anvendes elevatorer til transporten.

Eksisterende elevatorer bør anvendes. Disse elevatorer skal opfylde Arbejdstilsynets krav, herunder løbende eftersyn.

Hvor elevatorer ikke findes, kan der ofte etableres en udvendig elevator på bygningen. Denne elevator kan konstrueres, sådan at den forbinder aflæsningsniveauet, f.eks. til en dør eller til et vindue i lagerlokalet. Forinden en sådan udvendig elevator opstilles, skal man kontakte Arbejdstilsynet med henblik på at opnå en godkendelse.

For de såkaldte småvareelevatorer med max. 200 kg. bæreevne, max 1,2 m. høje adgangsåbninger og et stolareal på max. 0,85 m², er der lempeligere krav end for almindelige (andre) elevatorer. Denne elevatortype kan i mange tilfælde med fordel anvendes til transport af kasser.

Tilkørselsforholdene til elevatoren skal være hensigtsmæssige, ligesom fratagelsespladsen i lagerlokalet skal være hensigtsmæssig. Elevatoren skal være sådan justeret, at den altid stopper i niveau med læsse- eller aflæsseplads.

Bruges løfteanordning til vindue, bør der tages højde for en eventuel rækkeafstand ind i elevatoren. Bruges vindue, kan det være hensigtsmæssigt at gøre elevatorer løbende højdejusterbare, så kasserne altid vil være i en god gribehøjde.

Elevatorer er det mest hensigtsmæssige transportredskab ved større niveauforskelle både op og ned. I reglen er det svært at etablere elevatorer i ældre bygninger. Ved større ombygninger bør muligheden overvejes for etablering af elevatorer til lagerrum, uanset om disse befinder sig i kælderplan eller i højere liggende etager.

Elevatorerne er underkastet Arbejdstilsynets regler om konstruktion og kontrol, se Arbejdstilsynet bekendtgørelse om elevatorer mm.

Andre løfte- og hejseredskaber

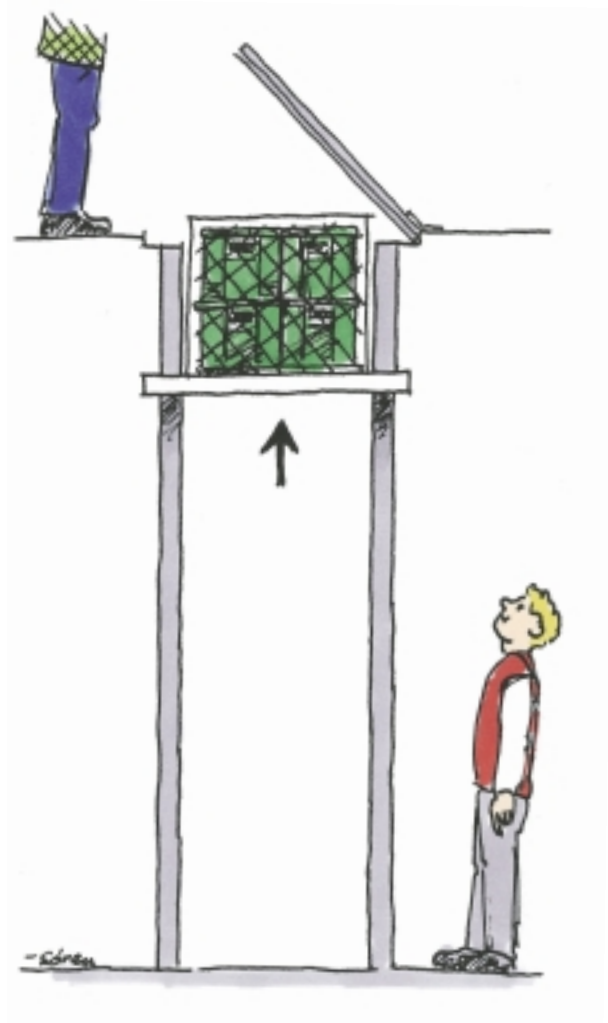
Ved niveauforskydninger i transportvejen på op til et par meter kan det være mere hensigtsmæssigt at indrette sig med specielt løfte/hejseudstyr.

Sakseborde kan anvendes ved løftehøjder op til 1,7 meter. Saksebordene skal overholde Arbejdstilsynets regler, og man skal især være opmærksom på, at der ikke er fare for at komme i klemme.



Løfteplatforme kan anvendes ved lodrette transporter på steder, hvor der er mulighed for at placere søjlestyrer på væg. Løfteplatformen bør indrettes, sådan at afsætte- og modtagehøjden er hensigtsmæssig. Der skal være sikkerhedsstop på løfteplatformen i såvel top som bund. Løfteplatformen skal være indrettet, sådan at der ikke er fare for at komme i klemme.

Hvor transportvejen indeholder trapper eller lignende, kan der placeres en platform på en skinne på væggen. Platformen kører så fra kælder til opgang i kælderhals.



Hvis transporten skal ske fra gadeniveau og op, kan der anvendes en kran monteret på en skinne på væggen. Kasserne kan så placeres på en platform, der trækkes op af kranen. Platformen skal være lukket på siderne, så kasserne ikke kan falde af under op- og nedhejsning. Hvis kranens kapacitet overstiger 5 tons, kræver dette kranførercertifikat. Af- og pålæsning må ikke foretages, mens platformen hænger i krankrogen.

Tekniske hjælpemidler skal altid konstrueres, så de har en tilstrækkelig styrke til at bære den byrde, der placeres på den.

Betjeningspult for de foranbeskrevne tekniske hjælpemidler skal være hensigtsmæssigt indrettet, forsynet med nødstop og placeret, så man stadig har overblik over transporten fra betjeningsstedet.

Der bør kun være ét betjeningssted ad gangen ved de ovennævnte tekniske hjælpemidler.

Der må ikke ske persontransport med ovennævnte.

Der kan være særlige krav, når man anvender hejseværker, kraner og lignende. Kontakt altid det lokale Arbejdstilsynscenter for at drøfte sagen, forinden udstyret anskaffes.



Sækkevogne

Den specielle ølsækkevogn er særlig indrettet til transport af øl- og vandkasser. Sækkevognen skal være hensigtsmæssigt konstrueret og bør være udstyret med såvel håndtag som trækbojle. Sækkevognen bør endvidere være forsynet med løftebånd ved hjulene, glideskinner samt låseanordning, der fastholder kasserne under transporten. Husk, ikke at stable over fem kasser i højden på en sækkevogn.

Skal kasserne håndteres på trapper, skal det vurderes, hvorvidt en sækkevogn til trapper – en såkaldt trappekravler – vil være et mere velegnet hjælpemiddel.

Løftevogne

Løftevogne kan anvendes, hvor der ikke forekommer niveauforskydninger i transportveje, eller hvor disse er udlignet med ramper. Den mest hensigtsmæssige løftevogn er selvkørende.

I Arbejdstilsynets vejledning D.3.1. om løft, træk og skub konstateres det, at praktiske erfaringer vedrørende manuelt trukket løftevogne peger på, at løftevogne og lignende med en totalvægt (vogn plus eventuel palle plus last) på under 200 kg. sjældent vil volde problemer ved kortvarig transport på jævnt, vandret, kørefast underlag og under gode pladsforhold. Er totalvægten på mellem 200 og 500 kg., kan det være kritisk, afhængigt af de øvrige faktorer, der er til stede, mens totalvægte på 500 kg. eller derover, næsten altid vil være problematiske.

Gaffeltruck

Gaffeltruck er det mest hensigtsmæssige transportmiddel, hvor denne kan anvendes.

Husk, at Arbejdstilsynet forlanger truckførercertifikat for at betjene trucken.

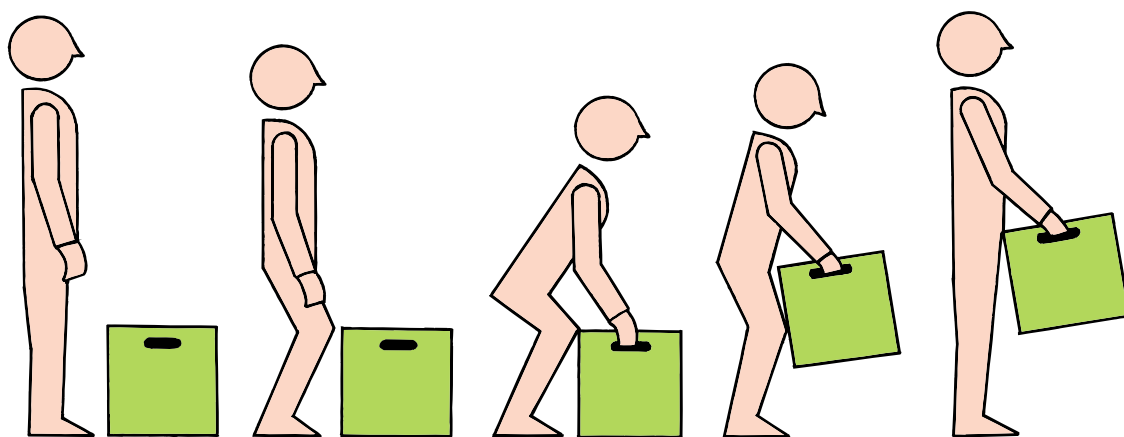


MANUEL TRANSPORT

I almindelighed bør man undgå at bære kasser. Brug et hensigtsmæssigt teknisk hjælpemiddel, en sækkevogn, en transportvogn eller en rullepalle, når en kasse eller en stabel af kasser skal transporteres.

Levering af øl og vand bør tilrettelægges, således at leveringssteder, hvor manuel transport ikke kan undgås, fordeles bedst muligt både imellem forskellige ruter og i løbet af de enkelte ruter. Dermed kan det sikres, at arbejdsdagen indeholder perioder, hvor kroppen kan restituere.

Ved løft, træk og skub er det vigtigt at bruge den rigtige arbejdsteknik og effektiv instruktion heri er derfor et krav.



Bære-/løfteteknik

Når man løfter og bærer colli, skal man være særlig opmærksom på collis vægt og form. En traditionel kasse øl eller vand vejer ca. 23 kg. og må ikke stables i en højde over fem kasser i højden. En traditionel kasse tom-gods vejer ca. 11 kg. og fyldte fustager vejer ca. 35 kg. Heldigvis bidrager mange nye typer af emballager til løbende at reducere collivægten.

Når man løfter for eksempel en kasse øl eller vand, skal løftet ske, så belastningen bliver mindst mulig for den, der løfter. Kassen skal løftes så tæt på kroppen som muligt og man skal undgå løft med én hånd. Det er god teknik til løft af byrder, at:

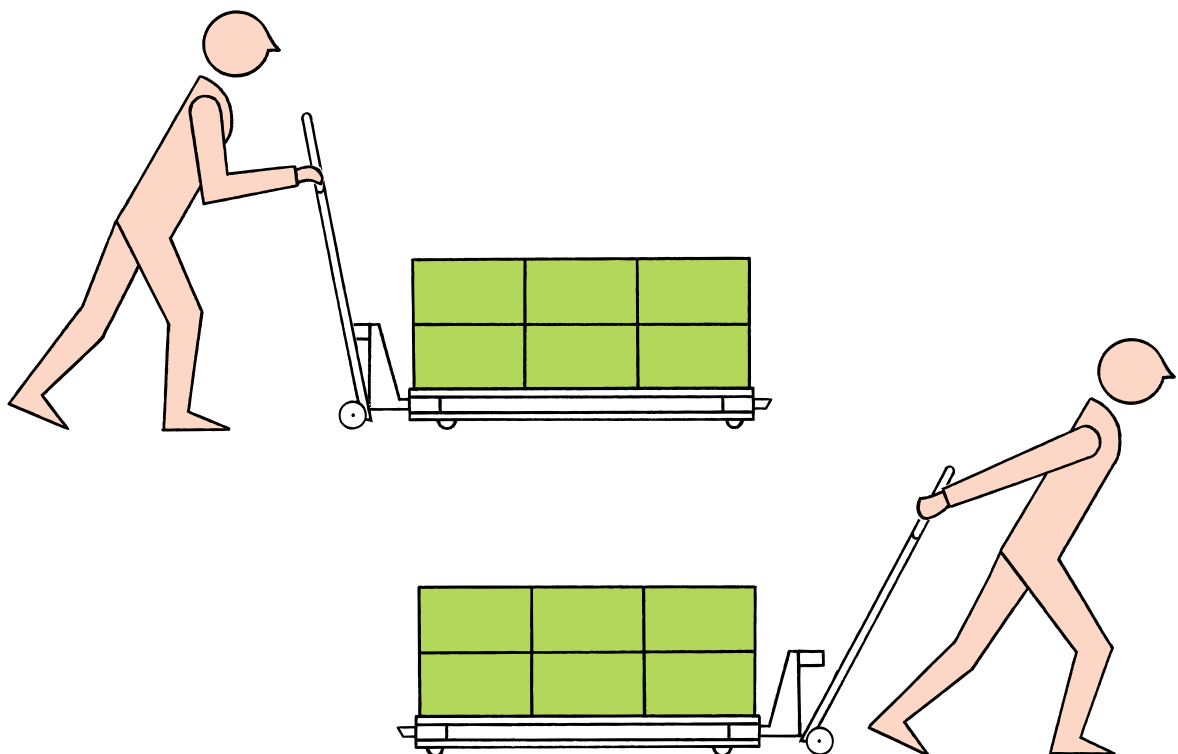
1. Gå tæt til byrden eller trække den nærmere
2. Stå med front mod byrden
3. Stå med lidt afstand mellem fødderne og fordele vægten ligeligt på benene
4. Bøje i knæ og hofter – og ikke at bøje mere end 90 grader i knæene (retvinklet)
5. Holde ryggen så lige og oprejst som muligt
6. Grib fat om byrden med begge hænder og sørg for et godt greb
7. Løfte byrden i et roligt tempo ved at strække knæ- og hoftelæddet
8. Holde byrden ind til kroppen og lad armene støtte mod kroppen
9. Undgå at vride i ryggen, men dreje ved at tage nogle skridt
10. Sætte byrden ved at bruge de samme bevægelser i omvendt rækkefølge.

Slæbning af kasser

Det kan være fristende at slæbe eller skubbe en stabel kasser hen over gulvet. Dette sker ofte ved, at man skubber til dem med foden, hvilket øger risikoen for ulykker og skader. Friktionsmodstanden mellem kasse og gulv vil som regel være så høj, at det vil være uacceptabelt at gøre det.

Det er mere hensigtsmæssigt at placere kasserne på en lille rullevogn for så at skubbe dem hen over gulvet. Det er god teknik til skub og træk af byrder, at:

1. Tage fat med begge hænder
2. Stå med let afstand mellem fødderne og sætte den ene fod foran den anden, når man langsomt sætter i gang
3. Skubbe eller trække forlæns ved at lægge vægten frem på forreste ben og holde vægten der, mens der går fremad
4. Holde armene ind til siden med albuerne let bøjede
5. Holde ryggen lige
6. Skubbe eller trække i en glidende bevægelse
7. Dreje ved at tage nogle skridt i stedet for at svinge vognen rundt om kroppen.



UNGES ARBEJDE

For unge under 18 år gælder, at arbejdsgiveren skal være særlig opmærksom på instruktion og oplæring, og der skal føres tilsyn af en person, der er fyldt 18 år og har fornøden indsigt i arbejdet. Unge skal i videst muligt omfang undgå at løfte eller bære byrder, der vejer mere end 12 kg. Dette kan dog fraviges ved arbejde, der foregår under ergonomisk hensigtsmæssige forhold, men det skal tilstræbes, at byrden, der løftes, højst må veje 25 kg.

I Arbejdstilsynets vejledning D.3.1. om løft, træk og skub beskrives løft udført under optimale forhold som løft af byrder beregnet på håndtering, hvor hele løftet kan foregå midt foran kroppen, mellem midtlår- og albuehøjde og hvor der er mindst to minutter mellem løftene. Til optimale forhold hører endvidere, at der ikke udføres bæring, at fodfæstet er stabilt, og at klimaet er passende.

Disse forhold får især virkning for flaskedrenge og lignende i supermarkeder. Arbejdet må altså tilrettelægges, så tunge løft, skub og træk ikke kommer til at belaste flaskedrengene ud over de grænser, Arbejdstilsynet har sat herfor.

Tekniske hjælpemidler, såsom løftevogn, rullevogn, slisker og bånd, vil ofte kunne anvendes for at opfylde dette krav. Unge under 18 år må dog ikke betjene visse tekniske hjælpemidler, f.eks. køre truck. Unge over 15 år, som ikke er undervisningspligtige, må gerne anvende elektriske palleløftere, men ikke stablere, elheste og lignende.



Adresser

Branchevejledningen kan bestilles af organisationernes medlemmer gennem deres faglige organisationer.

Fællessekretariatet

Sundkrogsvej 20
2100 København Ø.
Tlf.: 77 33 47 11
Fax: 77 33 46 11

Branchearbejdsmiljørådet for transport og engros

Arbejdsgiversekretariatet
Sundkrogsvej 20
2100 København Ø.
Tlf.: 77 33 47 11
Fax: 77 33 46 11

Sekretariatet for ledere

Vermlandsgade 65
2300 København S.
Tlf.: 32 83 32 83
Fax: 32 83 32 84

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V.
Tlf.: 70 30 03 00
Fax: 70 30 03 01

Branchearbejdsmiljørådet for service- og tjenesteydelser

Arbejdsgiversekretariatet
Sundkrogsvej 20
2100 København Ø.
Tlf.: 77 33 47 11
Fax: 77 33 46 11

Sekretariater for ledere

Vermlandsgade 65
2300 København S.
Tlf.: 32 83 32 83
Fax: 33 83 32 84

Arbejdstagersekretariatet

H.C. Andersens Boulevard 38, 2. sal
1553 København V.
Tlf.: 33 23 80 11
Fax: 33 23 84 79

Branchearbejdsmiljørådet for detailhandelsområdet

Arbejdsgiversekretariatet
Børsen
1217 København K.
Tlf.: 33 74 60 00
Fax: 33 74 60 80

Arbejdstagersekretariatet

Weidekampsgade 8
0900 København C.
Tlf.: 33 30 47 48
Fax: 33 30 48 49

Arbejdstilsynet

Postboks 1228
0900 København C.
Tlf.: 70 12 12 88
Fax: 70 12 12 89
www.at.dk

Vejledningen kan købes gennem:

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

Lersø Pakrallé 105
2100 København Ø.
Tlf: 39 16 52 30

www.arbejdsmiljobutikken.dk



**Branchearbejdsmiljørådet
for transport og engros**



Layout: Søren Sørensens Tegnestue
Tryk: PrintDivision
ISBN nr. 87-90994-42-6
Varenr. 122042. 2. udgave, 1. oplag 2008